

Hoornloze stier drukken stempel op

Twee hoornloze stieren duiken op in de top drie van meestgebruikte stieren in Nederland. In Vlaanderen is de hoornloze Delta Abundant P zelfs de populairste zwartbontstier, zo blijkt uit de jaarlijkse ki-cijfers van CRV Stamboek. Toch komen de meeste eerste inseminaties voor het vierde jaar op rij op naam van de niet-hoornloze Double W Ranger.

TEKST INGE VAN DRIE

Het gaat hoornloze stieren voor de wind. Uit de jaarlijkse inseminatiestatistieken van CRV Stamboek over het boekjaar 2020-2021 blijkt duidelijk dat ze bezig zijn aan een opmars. Zo telt de top tien van meestgebruikte roodbontstieren in Nederland dit jaar vier hoornloze stieren (tabel 1).

Twee daarvan, Delta Launch en Delta Jacko, hebben zelfs een dubbele P achter hun naam. Dat betekent dat al hun nakomelingen hoornloos geboren worden. Ter vergelijking: in het ki-jaar 2019-2020 wist alleen Delta Punch P door te dringen tot de top tien meestgebruikte roodbontstieren, met een vijfde plaats. Nu is Delta Potter P (Maddock P x Impuls) met een tweede plek de meest ingezette hoornloze stier bij roodbont.

Bij zwartbont is het beeld identiek. Vorig jaar slaagde Delta Abundant P er als enige hoornloze stier in om een plek in de top twintig te veroveren. Dit jaar duiken twee hoornloze stieren zelfs op in de top twintig. Delta Nippon P (Hotspot x Bernell) bezet met bijna 27.000 eerste inseminaties de tweede plek, terwijl Abundant (Ranger x

Fun P) met ruim 23.000 eerste inseminaties de bronzen positie inneemt. In Vlaanderen is de Rangerzoon zelfs koploper met bijna 6900 eerste inseminaties (tabel 2).

Opmars genoomstieren zet door

De toenemende populariteit van hoornloze stieren is niet de enige trend die op te maken is uit de ki-cijfers. Ook de opmars van genoomstieren zet door. Bij roodbont is dat het duidelijkst zichtbaar. De top twintig meestgebruikte roodbontstieren in Nederland bevat dit jaar dertien genoomstieren. Ook lijstaanvoerder Delta Mauro (Goal x Bram), die met ruim 22.000 eerste inseminaties op eenzame hoogte staat bij roodbont, dankt zijn inzet aan zijn genoomfokwaarden. In de top tien zijn alleen van de nummer twee en drie, Delta Potter P en voormalig koploper Delta Rosebud (Filou x Atlantic), en de nummer zes, Broekhuizen Bart (Whatsapp x Stellando), al dochters aan de melk.

Bij zwartbont lijken melkveehouders nog iets vaker te kiezen voor fokstieren. In de top twintig meestge-

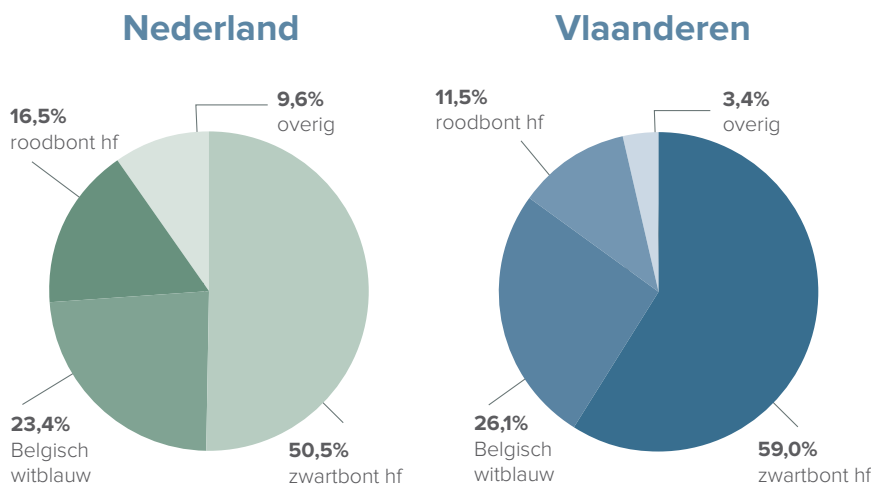

en ki-cijfers

Tabel 1 – Eerste inseminaties per stier van 1 september 2020 tot en met 31 augustus 2021 (* = genomstier) (bron: CRV Stamboek)

naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.
zwartbont Nederland		Delta Podcast*	4.098	Delta Launch PP*	4.925	Eccossais de Chardeneux	10.399
Double W Ranger	42.314	Delta Lendor	3.834	Delta Jacko PP*	4.514		
Delta Nippon P*	26.844	Delta Developer rf*	3.783	Agus Snowdrop PP*	4.321	zwartbont import	
Delta Abundant P*	23.510	Weggelhorster Disclosure	3.766	Caudumer Lifesaver*	4.260	Stantons Adorable	9.582
Delta Eloy rf*	17.920	Delta Atlantic	3.563	Delta Listrotto*	3.958	VH Bube Bernell	8.925
Delta Lunar	16.863	Willem's-Hoeve Woody*	3.431	Delta Ravel*	3.805	Bonum	8.326
Delta Jigger*	16.826	Double W Rodeo	3.379	Caps Angelo	3.539	Nuberon*	6.834
Delta Magister	14.500	VVH Repairman	3.272	Delta Moutard	3.519	De-Su 11620 Nirvana	4.767
Delta Fisherman*	13.567	Topspeed Raglan rf	3.178	Delta Truman*	3.461	Swissbec Brekem rf	4.746
Delta Wirdum*	11.090	Delta Solero	3.064	Drouner Rednex	3.429	Guard	4.208
VDR Slash	8.420	Batenburg G. Stellando rf	3.005	Kingfarm Holsteins Anreli	3.293	BWN Danno Chief	3.894
Delta Prominent*	7.701	Delta Vineyard*	2.997	Delta Jabido*	3.137	Peak Hotline	3.079
Bouw Rocky	7.591	Weelder Solution	2.921	Delta Jumpstone*	3.103	New Farm Britt Prince	3.042
Big Malki	7.148	Delta Yes*	2.847	Delta Jacuzzi	2.976	Westenrade Alta Spring	2.802
Koepon Random*	6.595	Hoekland Bono	2.813	Delta Punch P*	2.922	D Mason Berico	2.549
Lowlands Blessing*	6.489	Delta Lazer*	2.779	Gansey's Antartica*	2.567	De-Su 13050 Spectre	2.360
De Volmer Dropshot rf	6.393	Delta Esbit*	2.731			S-S-I Mogul Reflector	2.281
Delta Jupiler	6.306	Delta Denim*	2.612	mrij		Benner Bardo	2.233
VDR Shakespeare*	6.025	Delta Everton*	2.563	Mustang	1.361	Delaberge Pepper	2.208
Lowlands Gladiator*	5.813	Delta Jens*	2.551	Saturnus	1.160		
Bouw Final	5.562	Delta Jacobus*	2.526	Flavio	959	roodbont import	
De Leenhorst E-Profit*	5.333			Renzo	918	Bentehoek Andy*	9.553
Delta Sturdy*	4.906	roodbont Nederland				Ilanne (montbéliarde)	3.177
Delta Endless*	4.896	Delta Mauro*	22.519	vleesvee		Mesias (fleckvieh)	3.143
VDR Saul Hudson*	4.707	Delta Potter P	7.915	Nabab des Princes de Ligne (bwb)	19.968	Ilax (montbéliarde)	2.322
Delta Lucifer	4.546	Delta Rosebud	7.045	Polly (bwb)	18.129	GS Der Beste (fleckvieh)	2.248
Bouw Finder	4.538	Delta Jolino P*	6.513	Traitable de la Claire (bwb)	17.585	Shiloh Br. Cadence (bs)	2.060
Delta Paddock PP*	4.430	Delta Nominator*	5.971	Damoiseau de Chardeneux (bwb)	14.362	Crasat (montbéliarde)	2.049
Delta Conan	4.415	Delta Wingstar*	5.844	Vekis Barack (bwb)	13.474	Effektiv	2.048
Vero Startrek	4.274	Broekhuizen Bart	5.309	Vekis Poetin (bwb)	11.811	Elastar (montbéliarde)	1.953
Delta Elst*	4.187	Delta Pitcher*	5.282	Berend (bwb)	11.422	R.B. Joe Frankyboy (bs)	1.694

Aandeel eerste inseminaties per ras in 2020-2021

bruikte stieren in Nederland maken dit jaar negen fokstieren hun opwachting tegenover twaalf stuks in voorgaand boekjaar. Double W Ranger is met ruim 42.000 eerste inseminaties het paradepaardje van de dochtergeteste stieren. Aan de hegemonie van de Reflectorzoon uit Double W Ricky 8 (v. Snowfever), die al vier jaar op rij de meestgebruikte stier bij zwartbont is, lijkt nog geen einde te komen. Sterker nog, het gat met de nummer twee, Delta Nippon, is dit jaar met ruim 15.000 eerste inseminaties twee keer zo groot als vorig jaar, toen Delta Lunar de tweede plek bezette. Het levens totaal van Ranger ligt inmiddels op meer dan 180.000 eerste inseminaties, die de stier voor een groot deel realiseerde als genomestier.

In Vlaanderen krijgen genomestieren nog meer kansen dan in Nederland. Zo zijn Ranger en Delta Lunar (Chuck x Pepe) de enige twee fokstieren in de top tien van meestgebruikte zwartbontstieren in Vlaanderen. Bij roodbont lukt het van de fokstieren alleen Delta Rosebud om een plek in de top acht te bemachtigen.

Lichte groei inseminatiemarkt

Voor het eerst in vijf jaar tijd nam de totale omvang van de Nederlandse inseminatiemarkt weer toe, zij

het licht. Stamboek CRV verwerkte in de periode 1 september 2020 tot en met 31 augustus 2021 een voorlopig aantal van 1.464.938 eerste inseminaties. Dat zijn ruim 14.000 eerste inseminaties, ofwel 1,0 procent, meer dan het voorlopige aantal van vorig boekjaar. Het definitieve aantal zal nog iets hoger uitvallen als alle nagekomen inseminaties zijn verwerkt van veehouders die zelf hun koeien insemineren. Vorig jaar lag het aantal nagekomen inseminaties op bijna 23.000 stuks.

In Vlaanderen gaat de groei van de inseminatiemarkt nog iets rapper. Het voorlopige totaal voor het boekjaar 2020-'21 ligt op 222.923 eerste inseminaties, bijna 6800 meer (+3,1 procent) dan het voorlopige totaal in voorgaand boekjaar.

Dhz-ki: bijna 50 procent

Ook het percentage doe-het-zelf-ki blijft stijgen. Op een haar na (49,9%) is in Nederland in het afgelopen boekjaar de helft van alle eerste inseminaties uitgevoerd door melkveeouders die zelf hun koeien insemineren. Vorig jaar lag dat percentage nog op 49,3 procent, terwijl CRV Stamboek drie jaar geleden nog een percentage van 46,7 procent optekende.

Zowel in Nederland als in Vlaanderen geldt dat het gros van de eerste inseminaties nog altijd voor rekening van zwartbont komt. Maar in Nederland komt het moment in zicht dat zwartbont onder de grens van 50 procent van alle eerste inseminaties duikt (tabel 3). Afgelopen jaar noteerden de zwartbonte holsteins een marktaandeel van 50,5 procent. Nog maar zes jaar geleden lag dat percentage nog op 60,1 procent. Die daling bij zwartbont komt grotendeels op het conto van de Belgisch witblauwen, al stabiliseerde de inzet van vleesvee op melkkoeien de afgelopen twee jaar. Zo kwam in het boekjaar 2020-'21 23,4 procent van alle eerste inseminaties voor rekening van Belgisch witblauw, met Nabab des Princes de Ligne met bijna 20.000 eerste inseminaties als populairste witblauwvererver. Lichte groei was er wel opnieuw voor het aberdeen-angusras met een marktaandeel van inmiddels 0,7 procent.

Marktaandeel roodbont in de lift

De tanende inzet van zwartbontstieren kwam de afgelopen twee jaar vooral voor rekening van roodbont. Na jaren van afnemend marktaandeel herpakten de roodbontstieren zich vorig jaar. Dat bleek

Tabel 2 – Eerste Vlaamse inseminaties per stier van 1 september 2020 tot en met 31 augustus 2021 (* = genomestier) (bron: CRV Stamboek)

naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.	naam stier	eerste ins.
zwartbont Vlaanderen		Delta Jupiler	1.018	Delta Jacko PP*	711	zwartbont import	
Delta Abundant P*	6.865	Delta Endless*	1.014			Peak Hotline	1.445
Delta Eloy rf*	5.209	Delta Jens*	992	vleesvee		Peak Alta Maui*	1.392
Delta Nippon P*	4.354	Delta Magister	981	Paprika de la Coue (bwb)	4.632	Peak Alta Dateline*	1.281
Double W Ranger	3.551			Vergier du Circuit (bwb)	3.506	Peak Alta Hotjob*	1.156
Delta Lunar	3.398	roodbont Vlaanderen		Effigif de Bierwa (bwb)	1.854	Peak Alta Belding*	1.144
Willem's-Hoeve Woody*	2.112	Delta Mauro*	1.896	Eccossais de Chardeneux (bwb)	1.762	Mirabell Sound System	1.124
Delta Fisherman*	2.110	Delta Nominator*	1.463	Tenor de Mianoye (bwb)	1.607	Trent-Way-JS Ronald*	951
Delta Jigger*	1.599	Delta Ravel*	1.204	Eltin van Maris (bwb)	1.495	De-Su Millington 12074	907
Delta Vineyard*	1.562	Agus Snowdrop PP*	1.109	Têtu de la Coue (bwb)	1.168	Bush-Bros Fragrant*	836
Midwolder Martin*	1.323	Delta Rosebud	898	Polly van de Blomsteeg (bwb)	1.055	Progenesis Parachute*	808
VDR Slash	1.311	Delta Wingstar*	770	Rejoui d'Argenton	903	S-S-I Kingpin Phantom	802

geen eenmalige uitschieter. Het marktaandeel van roodbont klom afgelopen jaar van 15,1 naar 16,5 procent.

In het kielzog van roodbont doen ook de kruisingsrassen brown swiss en jersey goede zaken. Beide rassen noteren zo'n 2300 eerste inseminaties meer dan vorig jaar, wat hun marktaandelen laat groeien naar achtereenvolgens 1,3 en 0,8 procent. Het brownswissras passeert daarmee het montbéliarde-ras en wordt het op een na belangrijkste kruisingsras achter fleckvieh. Met een marktaandeel van 2,7 procent loopt fleckvieh nog wel ver voor op de andere kruisingsrassen.

Op individueel niveau steekt montbéliardestier Ilanne met bijna 3200 eerste inseminaties (tabel 1) wel de stieren van andere kruisingsrassen de loef af. Hij blijft nipt voor de meestgebruikte fleckviehstier Mesias, die op ruim 3100 eerste inseminaties uitkomt. Met 2060 eerste inseminaties is Shiloh Brookings Cadence de populairste vererfer bij brown swiss.

Meer Vlaamse ruimte voor witblauw

Kruisingsrassen zijn in Vlaanderen minder in tel. Zwartbont en roodbont nemen samen met Belgisch witblauw veruit de grootste hap uit de taart met 96,6 procent van alle eerste inseminaties (zie ook illustratie op pagina 8). Voor de overige rassen blijft nog 3,4 procent over, waarvan fleckvieh (1,0 procent), Belgisch witblauw dubbeldoel (0,4 procent) en Belgisch witrood (0,4 procent) gezamenlijk meer dan de helft voor hun rekening nemen.

Opvallend in Vlaanderen is dat juist de Belgisch-witblauwstieren, die in Vlaanderen zowel voor zuivere fokkerij als voor gebruikskruising ingezet worden, afgelopen jaar meer ruimte innamen in de ki-statistieken. Na drie keer op rij een daling groeide het aandeel eerste inseminaties met witblauwstieren nu van 24,3 naar 26,1 procent. Een verklaring voor die toename zou kunnen zijn dat Vlaamse melkveehouders in navolging van hun Nederlandse collega's nu ook strenger selecteren van welke dieren ze vrouwelijke nakomelingen willen aanhouden en de overige dieren insemineren met een witblauwstier. De meestgebruikte witblauwvererfer in Vlaanderen is net als vorig jaar Paprika de la Coue.

In Nederland blijft het aandeel eerste inseminaties met mrij stabiel. Al voor het derde jaar op rij noteert het ras ruim 16.000 eerste inseminaties en een aandeel van 1,1 procent. Afgelopen jaar was Mustang het meest in trek bij veehouders. De Owenzoon uit Daniëldochter Carolien 35 moest twee jaar op rij genoegen nemen met een tweede plek achter Flavio. Dit jaar prijkt hij met 1361 eerste inseminaties op de eerste plek, vóór Remcozoon Saturnus, die de tweede plaats bezet met 1160 eerste inseminaties.

Adorable volgt Brekem op

Ook het klassemment met meestgebruikte importstieren heeft een nieuwe koploper, zowel bij zwartbont als bij roodbont. Bij zwartbont gaat Stantons Adorable (Supershot x McCutchen) aan de leiding met ruim 9500 eerste inseminaties. De Supershotzoon neemt de leiding over van zijn landgenoot

ras	stiergebruik in Nederland (%)					
	2020-'21*	2019-'20	2018-'19	2017-'18	2016-'17	2015-'16
zwartbont hf	50,5	52,1	51,9	52,0	54,3	57,4
Belgisch witblauw	23,4	23,6	25,3	25,7	21,3	16,8
roodbont hf	16,5	15,1	13,9	14,4	16,5	17,3
fleckvieh	2,7	2,6	2,5	2,4	2,6	2,8
brown swiss	1,3	1,2	1,0	0,8	0,7	0,8
montbéliarde	1,1	1,2	1,1	1,0	1,0	1,1
mrij	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3
jersey	0,8	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4
aberdeen angus	0,7	0,6	0,5	0,2	0,1	0,0
blaarkop	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Zweeds roodbont	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
ayrshire	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Deens roodbont	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Inra 95	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Noors roodbont	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6
blonde d'Aquitaine	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
piemontese	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
verbeterd roodbont	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
zwartbont fh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Tabel 3 – Stiergebruik per ras in Nederland op basis van eerste inseminaties, uitgedrukt in percentages (* = voorlopige cijfers) (bron: CRV Stamboek)

ras	stiergebruik in Vlaanderen (%)					
	2020-'21*	2019-'20	2018-'19	2017-'18	2016-'17	2015-'16
zwartbont hf	59,0	60,7	59,5	57,6	56,6	56,5
Belgisch witblauw	26,1	24,3	24,4	25,6	26,1	25,1
roodbont hf	11,5	11,9	12,8	12,9	13,2	14,4
fleckvieh	1,0	0,9	1,0	1,2	1,2	1,0
Belgisch witblauw dubbeldoel	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6
Belgisch witrood	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7
brown swiss	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
jersey	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
aberdeen angus	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Belgisch rood dubbeldoel	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Belgisch rood vlees	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Belgisch roodbont	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
blonde d'Aquitaine	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
montbéliarde	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Tabel 4 – Stiergebruik per ras in Vlaanderen op basis van eerste inseminaties, uitgedrukt in percentages (* = voorlopige cijfers) (bron: CRV Stamboek)

Swissbec Brekem rf, die drie jaar op rij het importklassement aanvoerde en nu met ruim 4700 eerste inseminaties net buiten de top vijf valt.

Niet alleen de nummer een is gewisseld, ook de nummers twee tot en met vijf zijn anders dan vorig jaar. De top vijf laat bovendien mooi zien hoe internationaal de fokkerijwereld is met op een de Canadese Adorable, op twee de Deense NVI-lijstaanvoerder Bernell, op drie de in Denemarken geboren en in Duitsland geteste Bonum, op vier de Franse genoomstier Nuberon en ten slotte op vijf de Amerikaanse fokstier De-Su 11620 Nirvana.

Ook bij de roodbonte importstieren is er een nieuwe nummer een in het klassemment. De jonge Bentehoek Andy (Anreli x Rocky) is geboren op het bedrijf van de familie Vroege uit Dalen, maar daarna verhuisd naar Duitsland. De Anrelizoon gaat met ruim 9500 eerste inseminaties aan kop. |